

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
HUNGARIAN NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES
1071 Budapest, Damjanich utca 44. III/1., 1406 Budapest 76., Pf. 50.

Google Maps: TÖOSZ

Titkárság:

E-mail: toosz@toosz.hu

Telefon: +36 1 322 7407, +36 1 321 2497

Honlap: www.toosz.hu Forró-Drót szolgálat és jogi ügyek +36 1 322 6673

Szám: 2-10/2024.

Budapest, 2024. április 30.

TÖOSZ elvárások és kezdeményezések

A TÖOSZ mint a legtöbb, a magyar önkormányzatok több mint felét tömörítő országos érdekvédelmi szövetség, továbbra is a szakszerűség és a szolidaritás elvét előtérbe helyezve kívánja céljait elérni. Célja pedig egy olyan hatékony, átlátható, méltányos, igazságos, fenntartható és kiszámítható önkormányzati rendszer működésének megteremtése Magyarországon, amely minden állampolgárnak ugyanazokat a szolgáltatásokat ugyanolyan színvonalon teszi elérhetővé, éljen az ország bármely részén.

Feladatfinanszírozás

A Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény rögzíti az önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatási rendszerét. A finanszírozási rendszer egyes támogatási pontjaiban rögzített támogatás jogosultsági feladatmutatók évről-évre lényegében változatlanok. A Kormány által is ismert okokból **jelentősen megváltozott gazdasági és piaci környezet indokolja a finanszírozási rendszer hatékonyságának megőrzése érdekében, hogy a támogatási mutatók teljes felülvizsgálata és valós költségekhez igazítása megtörténjen és azt követően minden évben – akár módosítva – az aktuális gazdasági környezethez igazodjanak**, így biztosítva a finanszírozott önkormányzatok kitettségének csökkentését és kifejezésre juttatva a valódi kiadások mértékét.

A kötelező önkormányzati feladatok feladatfinanszírozásának felülvizsgálatát, korrekcióját kérjük a Kormánytól az önkormányzati szektorban, legfőképpen a településüzemeltetés, a szociális és alsófokú oktatási, gyermekétkeztési, valamint igazgatási közszolgáltatások terén.

Szükségesnek tartjuk:

- A **szolidaritási hozzájárulás mértéke meghaladta a települések fizetőképességének határát**, ezért szükséges az inflációs nyomás és a reálbércsökkenés miatt a szolidaritási hozzájárulás mértékének csökkentése a 2025. költségvetési évtől.
- Energetikában egy teljes országos program kidolgozását, valamint ennek finanszírozását ESCO, hitel vagy vissza nem térítendő forrás formában az önkormányzati rendszerben (legfőképpen közvilágítás, energiaközösségek, 4-5 éven belül megtérülő fűtési rendszerek).
- Az önkéntes önkormányzati tűzoltóegyesületek közül azoknak a köztestületként működő önkormányzati tűzoltó parancsnokságoknak, amelyeknek a katasztrófavédelem által elismert területi ellátási feladata/kötelezettsége van, azoknak a teljes működési költsége kerüljön megtérítésre /finanszírozásra a központi költségvetésből.
- A mindennapos testneveléshez kapcsolódóan az úszásoktatás elsődleges, amelynek a tanterv részének is lennie kell. Az állami közoktatás keretében az úszásoktatáshoz kapcsolódóan

minden egyes tanuszodai költséget az államnak kell finanszíroznia az intézményfenntartón keresztül oly módon, hogy a működési költségek – a pénzügyi fedezet biztosításával – a közoktatási intézmény (általános iskola, nyolc osztályos gimnázium) költségvetésében legyenek benne.

- Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdés e) pontja szerinti iskola-egészségügyi ellátásról történő gondoskodás a települési önkormányzat helyett az intézményfenntartó feladata legyen.
- Településüzemeltetési feladat ellátása – és ezen belül legfőképpen a közterületek rendezésének – rendszerszintű újragondolása pénzügyi erőforrás, tárgyi erőforrás, humánerőforrás szempontjából.
- A közművelődési feladatfinanszírozás mértéke nem fedezi sem a fenntartás, sem a fejlesztés költségeit, feladatfinanszírozás mértékének emelése szükséges.
- Konyhák feladatfinanszírozásának rendezése az infláció miatt költségvetési éven belüli korrekciókkal (a támogatások felülvizsgálata minimum félévente történjen meg).
- Konyhai eszközbeszerzésekre pályázati kiírások megjelentetését.

Önkormányzati feladatok

Egyes önkormányzati feladatok elmúlt évtizedben történt centralizációja, állami intézményekhez és államigazgatási szervekhez telepítése nem minden esetben eredményezte az adott feladatellátás költséghatékonyabb és jobban szervezett ellátását (pl. általános iskolák üzemeltetése, védőnői szolgálat, közművek). **Javasoljuk az átvett feladatok elemzését üzemeltetési szempontból és ennek eredményeként annak újraszabályozását**, hogy mely feladatok maradjanak/kerüljenek állami, illetve önkormányzati kompetenciába.

Szükséges az állami szervek és az önkormányzatok által jelenleg ellátott hatósági feladatok felülvizsgálata is. A felülvizsgálat eredményeként kerüljön sor az állam által átvett feladatok egy részének visszaadására az önkormányzati rendszernek.

Önkormányzati tulajdonú víziközmű-szolgáltatók

2024. január 1-jén lépett hatályba a nem lakossági felhasználók víziközmű-szolgáltatási díjának megállapításáról szóló 25/2023. (XII. 13.) EM rendelet (a továbbiakban: EMr.), amelynek 1. melléklete országosan egységesen szabályozza a 2024. évtől a nem lakossági felhasználók víziközmű-szolgáltatásért fizetendő díjait. Az EMr. előtt, 2023. december 31-éig fizetendő közműves ivóvíz- és szennyvízelvezetés szolgáltatói díjához képest ez oly mértékű költségnövekedést jelent a települési önkormányzatok döntő többsége részére, amely az állami feladatfinanszírozásból és a saját bevételekből nem kigazdálkodható és az önkormányzatok jelentős része ezért az illetékes tárcához fog fordulni rendkívüli támogatásért (REKI). E finanszírozási problémára nem tud megoldást nyújtani a REKI rendszere.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége részéről ezért a Kormányhoz fordulunk, hogy már a 2024. évben kerüljön kidolgozásra és bevezetésre egy normatív és mutatószámokon alapuló kompenzációs rendszer vagy a jogszabály rendelkezzen másképpen a közintézmények tekintetében.

A Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alapról szóló 24/2023. (XII. 13.) EM rendelet alapján a víziközmű-szolgáltatóknak a Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alapba befizetési kötelezettségük van. A Magyarországon működő 36 regionális vízműcég fele került a víziközmű-ágazat integrációjára létrehozott Nemzeti Vízművek Zrt. tulajdonába. A vízdíjemelés és a Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alap létrehozásának eredményeképp azonban az önkormányzati tulajdonban maradt vízművek pluszbevételeinek egy részét is a Nemzeti Vízmű kezelheti.

Az Energiaügyi Minisztérium 2024-ben háromelemű intézkedéscsomagot jelentett be. Az intézkedések célja az ellátásbiztonság javítása, a szolgáltatás színvonalának egységes növelése, a gazdasági stabilitás megteremtése az ágazatban és a más állami szolgáltatókkal, például az MVM-mel való együttműködés elősegítése. A hálózati vízvesztesség csökkentése érdekében az első intézkedés egy Országos Rekonstrukciós Program indítása. A program első lépéseként az átlag feletti hálózati vízvesztéségi mutatókkal rendelkező állami víziközmű-szolgáltatóknak nyújt tervezésre irányuló támogatást az Energiaügyi Minisztérium. A Kormány által 2024-ben az ágazatra szánt 200 MrdFt mintegy fele kapcsolódik rekonstrukcióhoz, 60 MrdFt forint pedig az ipari parkok fejlesztésére lesz fordítva. Második lépésként a Nemzeti Vízművek Zrt. az önkormányzatokkal való hatékonyabb együttműködés érdekében minden állami tulajdonú szolgáltató létrehoz egy Önkormányzatok Konzultációs Tanácsa névre hallgató testületet. A testületek évente kétszer üléseznek, de emellett közvetlen kapcsolattartási lehetőséget biztosítanak a társult önkormányzatoknak. Az intézkedéscsomag harmadik eleme az állami tulajdonban lévő víziközművek közös, központi raktárbázisának a létrehozása.

Az Energiaügyi Minisztérium által bejelentett intézkedéscsomagban 2024-ben a víziközmű-ágazatra szánt 260 MrdFt állami víziközmű-szolgáltatóknak nyújt segítséget, az önkormányzati tulajdonú víziközmű-szolgáltatóknak vélhetően sokkal kisebb támogatási szinten. Ezért **a TÖOSZ ismételten kezdeményezi, hogy az állami központi költségvetés kompenzálja az önkormányzati tulajdonú víziközmű társaságok veszteségeit is legalább oly mértékben, mint az állami tulajdonú regionális vízműközmű társaságokét**, valamint **hozzon létre 10 éves futamidővel egy évi 60 Mrd Ft-os keretű alapot, amelyet csak az ivóvízhálózat rekonstrukciójára lehet fordítani az önkormányzati tulajdonú víziközmű gazdálkodásban.**

Fejlesztési rendszer, források és azok elosztása

A TÖOSZ számára továbbra is egyik kiemelt prioritás a Magyar Falu Program. Indokoltnak tartjuk a Magyar Falu Program további folytatását és a 2023. évi pályázati felhívások 2024. évben történő ismételt meghirdetését, valamint további, új pályázati felhívásokkal történő kibővítését. A TÖOSZ kezdeményezi, hogy a 2025. évi központi költségvetési törvény tervezés során a 2024. évi pályázati keretösszeg kétszerese kerüljön megállapításra a 2025. évre. **A TÖOSZ a Magyar Falu Program mellett a Magyar Kisvárosok Fejlesztési Programját is szükségesnek tartja és ismételten javasolja a TÖOSZ által kidolgozott, 2021. február 17-én elfogadott – és 2021 februárjában az illetékes kormányzati szerveknek megküldött – Kisvárosi fejlesztések (javaslatok) 1.1 verzió javaslatcsomagban megfogalmazottak megvalósítását, valamint annak beépítését az európai uniós támogatási rendszerekbe.**

Rendszeres konzultáció az önkormányzatokkal

A korábbi sikeres, TÖOSZ-tag önkormányzatok körében végzett felméréseket a jövőben kiterjesztjük további, az önkormányzati feladatellátást közvetlenül érintő kérdésekre. A Kormány részéről az egyes önkormányzati vonatkozású kérdéseket érintő előzetes és a széleskörű önkormányzati konzultációt követő önkormányzati és önkormányzati érdekszövetségi vélemények figyelembevételét és folyamatos szakmai párbeszéd kialakítását kérjük.

Polgármesterek

A polgármesterek illetményét az Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.v.) 71. §-ának szabályozása a korábbi polgármesteri illetményekhez képest csökkentette, majd az Möt.v. 71. §-át a 2021. évi CXLVIII. törvény 26. § (1) és (2) bekezdése 2022. január 1-jével módosította, amely polgármesteri illetményemelés leginkább a 2014 előtti szabályzás szerinti szintre hozásnak tekinthető. A polgármesteri illetménye a Központi Statisztikai Hivatal által

közzétett éves inflációs adatok alapján ~36,6% mértékben elinflálódott (2022-ben 14,5%, 2023-ban 17,6% infláció, valamint 2024-ben 4,5% várható infláció). 2022. január 1-je óta a polgármesterek illetménye nem emelkedett, az fixen van rögzítve az Möt. 71. §-ában, és a korábbi jó gyakorlat alapján már nem követi az államtitkárok bérének évről évre az infláció mértékével történő emelését. (Az országgyűlési képviselők és a kormánytagok esetében ez törvényileg szabályozott.)

Az Möt. a polgármester illetményét „... megbízatásának időtartamára ...” állapítja meg, amely jelenleg öt év. A normaszövegből az következik, hogy öt évre be van fagyasztva a polgármester illetménye. Nem kíván különös indokolást, hogy a jelenlegi mikro- és makrogazdasági viszonyok, valamint a globális gazdasági és politikai környezetnek a gazdaság szinte valamennyi ágazatában árfelhajtó szerepe van, ezért a polgármesteri illetmények változatlanul hagyása jelentősen csökkenti a 2022. január 1. napjával megállapított polgármesteri illetmények reálértékét.

Megjegyezzük, hogy sajátos az is a polgármesterek bérezésénél, hogy az Möt. 71. §-a szerinti „illetménytábla” nem veszi figyelembe sem a polgármesterként ledolgozott ciklusok számát, sem a polgármester képzettségét. A polgármesterként eltöltött ciklusok számának két okból is jelentősége van. Az egyik az, hogy az eltöltött ciklusok alatt összegyűjtött tudás és tapasztalat által jobb minőségű munkát végez a polgármester. A másik, hogy ezt a választók bizalma is visszaigazolja. A jogszabályok ugyan nem írnak elő iskolai végzettséget a polgármester számára, de a polgármesteri munka – még az állam által átvett feladatok ellenére is – annyira szerteágazó, hogy magasabb iskolai végzettséggel magasabb színvonalú munkát tud végezni.

Jelenleg sok településen a jegyző, az aljegyző vagy például a pedagógusok illetményemelését követően az óvodavezető illetménye magasabb, mint a polgármesteré. Kisebb településeken még nagyobb a bérfeszültség, hiszen az egyes területeken tapasztalható – és nagyon indokolt – illetményemelések miatt a polgármester több kulcsmunkatársának magasabb illetményt kénytelen adni annak érdekében, hogy jelenlegi munkaerőpiaci helyzetben is képes legyen megtartani a jól képzett munkaerőt. Következésképpen a hatályos szabályozás szerinti polgármesteri illetmény messze nem tükrözi azt a munkaterhet és felelősséget, amelyet egy polgármester településvezetőként visel.

A TÖOSZ ezért a Kormányhoz fordul, kezdeményezve az Möt. 71. §-a hatályos jogi szabályozásának módosítását oly módon, hogy a polgármesteri illetmények a 2024. évi polgármesterek és önkormányzati képviselők választása után 2024. október 1-jétől – de legkésőbb 2025. január 1-jétől – kerüljenek megemelésre a 2022-2024. évi infláció mértékével azonos módon és ezt követően évenkénti inflációval automatikusan korrigált vagy a garantált bérminimum változásának %-os arányával azonos módon kerüljön a normaszövegben megállapításra.

Képviselő-testületi működés

Az Möt. 54. §-a alapján a képviselő-testület évente legalább egyszer előre meghirdetett közmeghallgatást tart. A közmeghallgatás olyan sajátos képviselő-testületi ülés, amelyen a képviselő-testület tagjain túl a helyi lakosság és a helyben érdekelt szervezetek képviselői vesznek részt. A 2023. évi LXX. törvény 66. §-a 2024. január 1-jével úgy módosította az Möt. 54. §-át, hogy közmeghallgatás a helyi lakosság és a helyben érdekelt szervezetek képviselői személyes jelenlétével (offline) vagy személyes jelenléte nélkül (online) is megtartható.

Az Möt. hatályos szabályozása alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság 369/E/20109. AB határozatában és a Kúria Köf.5.003/2012/9. határozatában foglaltakra – az önkormányzati képviselő képviselő-testületi munkában való részvétele a képviselő-testületi ülésen való fizikai jelenlétet jelenti és az ülésen való részvétel hiányában a szavazati joga nem gyakorolható. A bírósági határozatok meghozatala óta eltelt egy évtized alatt az informatikai fejlődés, az online értekezletek biztonságos megtarthatóságának technikai – szoftver és hardver – feltételeinek jelentős változásai és a koronavírus világvárvány miatti veszélyhelyzet ideje alatt a polgármesterek és képviselők közötti online

kapcsolattartás, egyeztetések gyakorlati tapasztalatai azt igazolják, hogy az élet meghaladta a hivatkozott bírósági határozatokkal érintett élethelyzetet. Ezért indokoltnak tartjuk az Mötv. módosítását oly módon, hogy a képviselő-testületi ülés megtartása és a testületi döntéshozatal – a közmeghallgatáshoz hasonlóan, jogilag és technikailag szabályozott módon – az offline mód mellett online módon is lehetővé váljon.

Közös önkormányzati hivatalok

A közös önkormányzati hivatal jegyzőjének kinevezéséhez, felmentéséhez az Mötv. 83. § *b)* pontja alapján az érintett települések polgármestereinek lakosságyszámarányos, többségi döntése szükséges. Eltérő megállapodás hiányában az egyéb munkáltatói jogokat a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti település polgármestere gyakorolja. Többségi a döntés akkor, ha – a közös önkormányzati hivatal létrehozó települések összlakosságát 100%-nak tekintve – a polgármesterek által leadott azonos nemű szavazatok alapján az adott településekre vonatkoztatott százalékarány összesítve meghaladja az 50%-ot. A TÖOSZ a hatályos jogi szabályozás módosítását/pontosítását tartja indokoltnak oly módon, hogy a többségi szabálynak jogértelmezés és jogalkalmazás szempontjából egyértelmű kettős, együttes feltétele oly módon legyen szabályozva, amely mindenki számára egyértelművé teszi, hogy (1) a kinevezéshez, felmentéshez az érintett települések polgármesterei több mint felének „igen” szavazata (egyszerű többség) és (2) az „igen” szavazatokkal érintett települések összlakosság száma meghaladja az érintett települések összlakosság számának több mint 50%-át.

Köztisztviselői illetmények

A polgármesteri hivatalokban és a közös önkormányzati hivatalokban közszolgálati jogviszonyban álló köztisztviselők illetményét a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Kttv.) 1. melléklete szerinti illetményrendszer alapján kell meghatározni. A köztisztviselő illetménye – a Kttv. 226. § (1) bekezdés és (2) bekezdés *b)* pontja alapján – a Kttv. 133. § (1) bekezdése szerint megállapított alapilletményből, valamint – az e törvényben meghatározott feltételek esetén – illetménykiegészítésből és illetménypótlékból áll. (Az illetményalap összegét évente az állami költségvetésről szóló törvény állapítja meg úgy, hogy az nem lehet alacsonyabb, mint az előző évi illetményalap. Középfokú végzettség esetén 0-2 év – gyakornoki – közszolgálati jogviszony esetén az 1,79-es szorzószámmal a köztisztviselői alapilletmény bruttó 69.184.- Ft/hó; 37 év feletti – főmunkatársi – közszolgálati jogviszony esetén a 4,4 szorzószámmal a köztisztviselői alapilletmény bruttó 170.060. Ft/hó. Felsőfokú végzettség esetén 0-1 év – gyakornoki – közszolgálati jogviszony esetén a 3,1-es szorzószámmal a köztisztviselői alapilletmény bruttó 119.815.- Ft/hó; 37 év feletti – vezető-főtanácsosi – közszolgálati jogviszony esetén a 6,0-es szorzószámmal a köztisztviselői alapilletmény bruttó 231.900. Ft/hó.) Az alapilletmény és az illetménykiegészítés együttes összegének legalább a garantált bérminimum összegét el kell érnie. (A garantált bérminimum összegét és hatályát a Kormány állapítja meg. A 2024. évben a garantált bérminimum bruttó 326.000.- Ft/hó.) A jelenleg hatályos köztisztviselői illetménytábla alapján egyetlen egy besorolási fizetési fokozatban sem éri el a törvényi köztisztviselői alapilletmény a garantált bérminimum összegét.

A reálbércsökkenés miatt emelni szükséges a köztisztviselői illetményalapnak az állami költségvetésről szóló központi költségvetési törvényben meghatározott – 2008 óta változatlan – 38.650.- Ft mértékét, hogy az önkormányzati köztisztviselők illetménye azonos vagy közel azonos mértékű legyen a kormányzati tisztviselők illetményével. **Az önkormányzati köztisztviselők illetményének rendezésére égető szükség van, önkormányzataink egyik legnagyobb kihívása a megfelelő munkaerő hiánya, a fokozott munkateher és a piaci szereplőkkel versenyképtelen illetményrendszer miatti munkaerő-elvándorlás, a távozó köztisztviselők megfelelő szakértelemmel rendelkező új munkatársakkal történő helyettesítésének megoldása.**

A TÖOSZ a köztisztviselői illetményalap rendezése mellett szükségesnek tartja az önkormányzati közalkalmazottak illetményalapjának emelését is azon ágazatokban, ahol az illetmények rendezése ágazati szinten még nem történt meg.

* * * *

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége 2024. április 30-án megtartott 35 éves, jubileumi Küldöttgyűlése egyhangú szavazással a 6/2024. (IV. 30.) küldöttgyűlési határozatával a TÖOSZ elvárások és kezdeményezések előterjesztést egyhangúlag elfogadta.